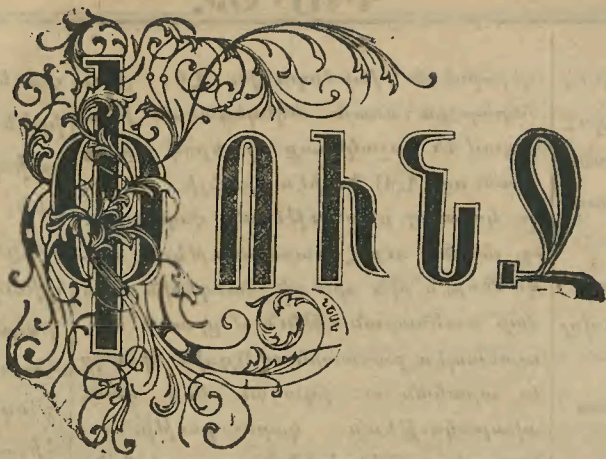

Փոքր ՇԱՐԱՅՈՒՄ օրերը կը նրստարկուի : Տարեկան բաժանորդագրինք է երկու և կէս արծաթ յիսնիստ կանխիկ վճարելի , քի մաքա- րադարձ ևս իւր արուարձանաց ևս քի գաւառաց համար : Վեց և երեք ամսաց համար ալ բաժանորդ կընդունուի : Տեղակաւ ևս գաւառական բոլորատարութեան ծախքը խմբագրութեանը պիտի վճարէ : Հասցը 40 փարայ է , ևս կըտնուի մասնաւո- րապէս Պարսկէ-գաբու ջրավաճառ ևս գրավա- ճառ Պոլսու աղալի խանութը :

Ծանուցման տողը 3 դրոշ է մէկ անգամի համար : Անկիւ աճան կըլլայ առիթ անգամնե- րու համար : Խմբագրութեան վերաբերեալ որ ևս է գիր ուղղելի առ Տեղեկ-Տեղ 2-Ս. Այստեղեան կ. Պոլսու Պալլըք-բաղոր Նաճիկ խան վերի յարկ թիւ 46 :

ADRESSE
H. S. ALADJADJIAN
Directeur du journal Armenien Pountch
—46 Naffé-Han . Balouk-Pazar 46—
Constantinople

ԹԻՒ 1879

ՇԱՐԱՅՈՒՄ

1884 ՄԱՐՏ 3

ԱԶԳԱՅԻՆ

Տ. Մակար Արքեպիսկոպոս

Որովհետեւ կաթողիկոսական ընտ- րութեան օրերը մօտեցած են , և ու- րովհետեւ եկեղեցական Հայրը ևս ե- րեսփոխան է ֆէնիքիներն պէտք ունին ոչ միայն փութեցող ալ ևս Ռուսիոյ մէջ գտնուած կաթողիկոսաց վրայ ծա- նօթութեանց , այս անգամ կ'ընտա- րակենք : Էլ միւսին կաթողիկոսական տեղապահ Ամեն Տ. Մակար Ա. Արքե- կպիսկոպոսի վրայ արժանաւորաւ առնի մը կողմանէ արուած հետագայ ծանօթութիւններն , յուսալով որ եկե- ղեցական Հայրը ևս երեսփոխան է ֆէն- փոխանն ուղարկութեամբ կ'արգան , ևս միանգամայն կ'ընեն յատկապէս խմբագրութեան կողմանէ հրատարակ- ւալ տեղեկութիւններն ալ , որք զը- խաւորաբար հիմնուած էին Տ. Ներ- սէս Ա. Պատրիարք Հօր ևս այլոց հը- րապարակային հանդիսաւոր վկայու- թեանց վրայ : Այս անգամ տեղեկու- թիւն տուող անձն ալ երկար ժամա- նակ Ռուսաստան կեցած , ևս չօգտփած տեսած է Տ. Մակար Ա. Արքեպիսկո- պոսն :

Ահաւասիկ գրածները :

« Եպիսկոպոսաց ամենէն ար- ժանաւորն է Տ. Մակար սրբազան Արքեպիսկոպոսն Պետարապոլի » որ այժմ է՛ Կաթողիկոսական տեղա- կալ է Ս. Էլմիածին : Մակար սրբ- րազան Ռուսաստանի և Ս. Էլմի- ածին հանդիմանաց լաւ տեղեկալ է . ոչ միայն կառավարութեան օ- ըրնաց հմուտ է , այլ ևս մինչև ան- զամ Հայ հասարակութեան մէջ գործող թէ՛ եկեղեցական և թէ՛ աշխարհական անձանց բնաւորու- թեանց և ընթացից քաջածանօթ է : Նորին սրբազնութեան ծանրա- բարոյութիւնը՝ ոչ թէ ամբարտա- ւանութիւն է՝ (ըստ կարծեաց ու մանց) այլ զինքը շրջապատողաց վիճակն է , որ արգելք կը լինի Նո- րին սրբազնութեան իրենց հետ յարաբերութիւններ ընելու , և այս է պատճառ որ ամենքն ալ անկէց կը պատկառին , կը քաջ- ունին և կը յարգեն զայն : Մեր բու- լոր եպիսկոպոսաց մէջ , հեռատե- սութեան մասին՝ նորա հաւատա- րը չկայ . գիտնալ պէտք է , որ հակառակ կարծեաց ոմանց՝ նա շատ ալ գործունեայ է . միայն ը- ութութեամբ գործել լը սիրէ և սուտ համբաւներէ ու թմբկահարու- թիւններէ կը խորշի : Գիտուն և պարկեշտ եկեղեցական մի և շնոր- հալի վանական մի է . դեռ վար- գապետ ժամանակին՝ նորա մասին՝ հանգուցեալ Ներսէս Աշտարակեցի կաթողիկոսի բերանէն շատ ան- զամ լուծած է սա՛ պանծալի վը- կայութիւնը թէ՛ « Ս. Էլմիածին մէջ միայն մէկ խՈՒՆՍՄ և ԳՈՐ- ԾՈՒՆԵԱՅ վարդապետ ունի , այն ալ ՄԱԿԱՐ վարդապետն է (այժմ արքեպիսկոպոս) » : Նորին սրբա- ղութիւն ուսումնական և ուսումն- նաւոր մի անձն է . Ս. Էլմիածին գրատան ձեռագրող մեծ մասը

նորա հաւաքածներն են , զորս խուզարկած և ժողոված է Ռու- սաստանի և Պարսկաստանի զանա- ղան վանքերու . կորստական խոր- չերէն : Շատ երկար տարիներ Ս. Էլմիածին ժառանգաւորաց ու- սումնարանի ուսուցիչն եղած է , և այսօր որքան փութի ի շատե ու- սումն ունեցող կրօնաւոր կան այն կողմերը՝ ամենամեծ մասամբ Նո- րին սրբազնութեան աշակերտներն են : Տփլիսի վիճակէն հրաժեշ- տով մեկնած միջոյն՝ թեմին մէջ 96 հաս երկուսու ուսումնարան թողուց Ազգին՝ որոյ ամենամեծ մասը իւր իսկ հիմնադրներն էին :

« Մակար սրբազանի հաւա- տարմութեան մեծ ազգայոց է՝ 13 տարի շարունակ Ս. Էլմիածին դա- հակալի կամ աւագ յուսարարի պաշտօն վարեց : 14 տարի Տփլ- իսի առաջնորդութիւնը վարած է այնպիսի ժամանակի մը մէջ՝ յո- ռումաստիկ խուզարկութիւն և երկ- պառակութիւն տիրած էր ժողո- վըրդեան մէջ (պատճառն յայտնի է Տփլիսեցւոյ) և Նորին սրբազ- նութիւնը իւր խոհմութեամբն ու համբերատարութեամբն խա- դադարաց զժողովուրդը : Առաջ- նորդական պաշտօնավարութեան միջոյն , կառավարութեան առջև այնպիսի դիրք մը բռնած էր՝ որ կայսեր եղբայր փոխարքայ Մի- քայէլ մեծ դուքսն անգամ Մա- կար արքեպիսկոպոսէն աւելի կը պատկառէր՝ քան նոյն իսկ կա- թողիկոսէն , զի Նորին սրբազնու- թեան խոհմութեան և իմաստուն պա- տախանները կը լսէր ամեն իրն- դիրքերու մէջ , և այդ պատճա- րաւ ալ զայն չափազանց կը յար- գէր :

« Մակար սրբազանին համար ոմանք կըսեն թէ ծեր է , բայց մեք լաւ գիտեմք թէ նա 1821 ին ծնած է ՍՄՈՒՆ , 1829 ին Մուշէն վարդապետաց զայցած է մանուկ ութամեայ , ըսել է թէ 62 տարե- կան մարդ է , առողջ և առողջ : Բայց ոմանց զայն ծեր համարելը ծագումն առած է նորա վարդա- պետ ձեռնադրուելու թուականին պատահած մէկ դէպքէն . զի Յով- հաննէս կաթողիկոս դեռ նոր ե- րեսփոխարք Մակարի արժանաւո- րութիւնը տեսնելով և ուղեւոր ու- սուցչութեան համար զայն վար- գապետ ձեռնադրել , հրամայեց է որ Սինդի կողմանէ Մակարի 30 տարեկան լինելուն վկայական տըր- ուի , զի վարդապետացուններն օ- ըրէնքով 30 տարեկան լինելու էին , հետեւաբար Մակար 1840 թուա- կանին , իբր թէ 30 տարեկան , վար- գապետ ձեռնադրուեցաւ , (մինչ- դեռ 20 տարեկան դեռ չկար) և այս հաշուով Նորին սրբազնութեան այսօր 73 տարեկան եղած պիտի համարուի , բայց այնպէս չէ , ու աւելորդ է ոմանց պատճառաբա- ններն թէ զառամեալ է :

« Իմ խորին համոզումն է թէ Ռուսաստանի Հայոց եկեղեցական- ներն և եկեղեցական վարչութիւ- նը կարգի դնելու կարող է միայն և միայն Մակար արքեպիսկոպոս , զի եկեղեցւոյ օրինաց և կանոնաց հմուտ և տեղեկ , կրօնասէր հե- տեարար ալ եկեղեցասէր , ու- սումնասէր՝ հետեարար ալ դըպ- րոցասէր , համարի համար դոր- ծել չարող և իրապէս գարծող , միով բանիւ ճշմարիտ ազգասէր է և Ռուսաստանի մէջ նորա հաւա- սարող մէկը չկայ . և թող ներուի ինձ ըսել , թէ Տաճկաստանի մէջ ալ Նորին սրբազնութեան արժա- նեաց հաւասար արժանիք ունե- ցող եպիսկոպոս չունիմք ի դըժ- բազդութիւն Հայ ազգին և Հա- յաստանեայց եկեղեցւոյ :

« Մեր Տաճկաստանի ընտրելի եպիսկոպոսունք այնչափ տարի- լուտ մարդիկ չեն , և մինչև դայիք ընտրութեան մը ժամանակ կա- թողիկոսացուններն իրենց արժա- նաւորութեանց նորանոր փորձեր ցցուցած կը լինին , և այն ժամա- նակի ընտրողը ալ՝ մեծ դժուա- րութիւններէ զերծ կ'լինան » :

Պատահեց իրիկիւն կաթողիկոսին կողմանէ Պատրիարքարան զրկուած գրոյն , զոր կրիկիւն Սինդոն առ յիշ- եալ կաթողիկոսն զրկեց է՝ Էլմիածին կաթողիկոսութեան չմանակցելու հա- մար :

Նորին Ս. Օծութեան Աստուա- ծընտրի Հայրապետին մերոյ Տ. Տ. Միքայի Ա. Սրբազնապետը . . . ի Հայոց և եպիսկոպոսապետի մեծի Տանն Կրիկիւն Ս. Աշոյի մատչմբ ի համայն խորին ակնածութեամբ Վեհափառ Տէր .

Կրիկեան Ս. Աթոռոյ Հայոց միարան և Սինդական ծառայը- ըստ յանձնարարութեան Սրբազ- նագոյն Տեառնդ ընկալար ի 1 յունվարի 1884 ամի և 490 համա- բաւ գրեալ պատուական նամակն միարանի Ս. Աթոռոյ և Բարձրա- շնորհ Պատրիարքի Կ. Պօլսոյ Տ. Ներսէսի Սրբազան Արքեպիսկոպո- սի , (որով Նորին Ամենապատու- Սրբազնութիւնն առաջարկէր Աստ- ուածարեալ վեհալ անձամբ և թե- մականօք Կրիկիւն մասնակցել ընտ- րութեան Ս. Կաթողիկոսի Արա- րատեան Ս. Աթոռոյ) և յետ բա- զում խորհրդածութեանց և զկը- նի մանրամասն խուզարկութեամբ կոտորածեան բաժանման թուակա- նէն ի վեր ոչ ոք ի հոգեւոյն Կա- թողիկոսաց սրբոյ Աթոռոյ մաս- նակցած է ընտրութեանց Ս. Կա- թողիկոսաց Արարատեան Ս. Ա- թոռոյն , որպէս և ոչ Ս. Կաթո- ղիկոսունք նոյն Ս. Աթոռոյ մաս-

նակցած են ընտրութեանց Ս. Կա- թողիկոսաց Ս. Աթոռոյ ,

Նկատելով որ ի 1866 ամի կա- տարեալ ընտրութեան Տ. Գեորգայ Դ. ի հանգուցեալ Կաթողիկոսի ևս չեն մասնակցած ոչ Կաթողի- կոսութիւնն , ոչ Միարանութիւնն և ոչ թեմական Կրիկիւն , քանզի յ30 սեպտեմբերի 1865 ամի ի Տէր հանգուցեալ էր հոգեւոյն նախոր- դէն Չերք Վեհութեան Տ. Կիրա- կոս Բ. Ս. Կաթողիկոսն Կրիկիւն , և ի 1866 ամի միարանութիւնն Ս. Աթոռոյ ի վիճակ էր ցրուեալ , և ոչ գոյր աստ ի Ս. Աթոռոյ ոչ Կաթողիկոսական փոխանորդ կամ տեղապահ , և ոչ իսկ Սինդոյ կամ այլ պաշտօնական մարմին ,

Հետեւապէս նկատելով որ , և թէ մինչ իսկ ասկէ առաջ Կրիկե- ան Ս. Աթոռո հանգերձ Վեհ- Դաճակալովն և թեմականներովն իւրով մասնակցած լինի ընտրու- թեանց Ս. Կաթողիկոսաց Արա- րատեան Ս. Աթոռոյ , (որ ամենե- լին տեղի ունեցած չէ) այս ան- զամ պարտաւորեալ չէ մասնակցել ընտրութեան Ս. Կաթողիկոսի Ա- րարատեան Ս. Աթոռոյ , քանի որ նոյն Ս. Աթոռն Կրիկեան Ս. Աթո- ռոյ անվաւեր , զԿաթողիկոսու- թիւնն հեռու և հեշու և զժողո- վուրդս հեռու հրատարակած է կոնդակօք վերջին դաճակալին իւ- րոյ , և ըստ այնմ ձեռնադրութեան մաշտոց տալի տուած է , և ի նոյն վերջին հանգուցեալ Կաթողիկոսէ ձեռնադրեալ եպիսկոպոսներէն ըստ այնմ երգմագիր առած է , և ցարդ զըլլալով իւր այն ապօրէն հրատարակութիւնները յետս կոչ- տած չէ , և քանի որ Պօլսոյ Ազգ- Պատրիարքարան ալ ամենայն ան- տարբերութեամբ ըտովիւն պա- հած է ի քաջալերութիւն Արա- րատեան Աթոռոյ և ի նախատինս Կրիկեան Աթոռոյ ,

Միւսայն հաւանութեամբ ու- րոշեցինք որ Ս. Աթոռո հանգերձ իւր Վեհ- Դաճակալովն և թեմա- կաններովն ընտ չմանակցել ընտ- րութեան Ս. Կաթողիկոսի Արա- րատեան Ս. Աթոռոյ , որպէս զի Ս. Աթոռո Կրիկեան իւր այդ ոչ մասնակցութեամբն թէ՛ առ ինքն առաջարկեալնորաձեռնութիւնը հե- րած և մերժած լինի առ ի պաշտ- պանութիւն իւրոյ վեցարեան հը- նաւանդ դրութեան , և թէ՛ ըստ վերջիշերտն ապօրէն հրատարա- կութեամբ և արարողով Հայաս- տանեայց Առաքելական Ս. եկե- ղեցւոյ օրինաց հակառակ գործող Արարատեան Աթոռին զգուշու- թեան և պարտուց ու իրաւանց ճանաչման դատ մը տուած լինի , որպէս երեւմ ըրած էր հոգեւոյն Կաթողիկոսն Կրիկիւն Տ. Սիմէն առ հոգեւոյն Կաթողիկոսն Արա- րատայ Տ. Փիլիպպոս ուղղելով պաշտօնական գիր մի :

Արդ , ամենայն պատկառանօք մատուցանելով առ Չերք Աստ- ուածընտր վեհութիւն զոյն տե- ղեկագիր որոշման Սինդոյի Կրիկե- ան Աթոռոյ Աթոռոյ Հայոց ,

Միւսայն ամենախնամար ծառայք Աստուածարեալ Տեառնդ մերոյ Ատենադպիր Ատենապետ Կթղիկոս , քարտուղար Կթղիկոս , Փոխ- Միքայի Եպիսկոպոս Կերակոս Եպիսկոպոս Վեհապետեան Բեհեշեան Առաջնորդ ևս Վանապր Հաճընոյ Պետրոս Եպիսկոպոս Առաջնորդ ևս Վանապր Ունիոյ Կարապետ Եպիսկոպոս Առաջ Տէր Անիոքոյ ևս Բօսպանի Յակոբ Ս. Վարդապետ Կեհեշեան Միարան Ս. Աթոռոյ Պետրոս Ս. Վարդապետ Աշոփեան Միարան Ս. Աթոռոյ Օհան Վարդապետ Աշոփեան Յակոբ Բանապ Գեղեշեան Միւսայն Բանապ Կեհեշեան Ատեն Բանապ Ա. Միքայիեան Յարակոս Բանապ Փեղեշեան ի Յ փետր . 1885 ամի ի Ս. Աթոռ Կրիկիւն որ ի Սին

Պատահեց՝ Կրօնական ժողովոյ ընտ- րութեան համար եկեղեցական Հա- մագումար ժողովին առ Ս. Պատրիար- քն ուղղեալ գրոյն :

Ամեն Սրբազան Պատրիարք Հայր , Նախագահ եկեղեցական Համագումար ժողովոյ . Եկեղեցական Համագումար ժողովն իւր ի 16 և ի 21 փետրվար ամսոյ 1884 ամի կրկին գումար- մանց մէջ , ըստ յանձնարարու- թեանց Ամեն սրբազնութեան Չերք , Ազգ- Կեղ- Վարչութեան Կրօն . Ժողովոյ ընտրելեաց եռա- պատիկ ցանկը պատրաստելու առ- թիւ այս անգամ ևս յուշադրու- թիւն առաւ Կրօն . Ժողովոյ ընտ- րութեան եղանակը :

Գիտէ Չեր Բարձր սրբազնու- թիւն , թէ Ազգ- Կեղ- Վարչու- թեան Կրօն . Ժողովոյ թէ՛ վարչա- կան և թէ՛ դատաւորական իրա- ւասութիւնն իւր պաշտօնին և պարտաւորութեանց զօրութեամբ , ինչպէս կը տրամադրէ Ազգ- Սահ- մանադրութեան Չերք յօդուածը , կը տարածի Կ. Պօլսոյ Պատրիար- քութեան իրաւասութեան են- թարկեալ համայն առաջնորդա- կան վիճակաց և վանապարու- թեանց վերայ , և իբր այն՝ Կրօն . Ժողովն Ազգ- Կեղ- Վարչութեան մէկ կարեւորագոյն ճիւղն է , ինչ- պէս զուտ Կրօն . խնդրոց՝ նոյնպէս և ազգային խառն գործոց վար- չութեան մասին :

Կրօն . Ժողովը թէ՛ առանձինն և թէ՛ ի խառն ժողովն անդ Կեղ- Վարչութեան , վարչական մարմին մը լինելէ զատ՝ է նաև դատաւո- րական ատեան . Կրօն . Ժողովն իւ- րեւ դատաւորական ատեան՝ ըստ կանոնաց և աւանդութեանց ե-

3. — Էտերնէի առաջնորդ Գեր. Տ. Արիստակէս սրբազանը որ Վարչապետի մայրաքաղաքը եկած է քաջի մ'որ յառաջ, Գաղաքական Ժողովին ներկայանալով՝ տեղեկութիւն տուաւ թէ Վարչապետի մէջ իւր ձեռքը սահմանադրուած կողմնաւ թաղական խորհուրդն անգործութեան դատարարութեամբ է, և ազգայնոց ունեց բողոքներուն վրայ՝ տեղական կառավարութիւնը միջամտելով, ազգային վարչական նոր մարմին մը կազմուած է քաղաքացիական պաշտօնատեմէն մէջ։ Ժողովը անորինց՝ Ազգային Սահմանադրական կրօնականներն անվար պահելու համար պէտք կ'ըլլայ միջոցներն։

4. — Ազգային Ժողովը վերջին նստիւն մէջ երեւոյթանալով Փարսկական Ստեփան Էփենտիի կողմնէն մատուցեալ հաշուետուութեան ծրագիրն՝ որ ազգային Վարչական յիշատակ է, տեսնելով Գաղաքական Ժողովը, և նկատելով որ ծրագրոյն 40 րոպեան ընթացքին հանգամանք ունի, որոշեց իւր կողմնէն անօրինութիւն մ'ընելու առաջ, առ Կրօնական Ժողովը յղել զայն և նորա որոշումն առնուի։

3. — Ուսումնական խորհուրդն, ըստ յանձնարարութեան Գաղ. Ժողովը, իւր անդամաց թիւն լրացունելու համար, ընտրեց զայնք մը մատուցած լինելով՝ Գաղաքական Ժողովը նոյն ցանկին մէջէն ընտրեց հետեւեալ չորս անձինքն՝ յանդամակցութիւն Ուսումնական խորհուրդ, որք են՝ Տօքթ. Մանուէլ Էփ. Իսիւիճեան, Յակոբ Էփ. Ոսկան, Մկրտիչ Էփ. Ս. Մանուէլեան և Մկրտիչ Էփ. Մկրտչեան։

— Ազգային Ժողովը երէկ Դատարանական Գործադրութեան Էփենտիի ատենակցութեամբ նիստ ընելով՝ Կրօնական Ժողովը հինգ անգամեց ընտրութիւնն ըստ, որով ամբողջացաւ յիշեալ Ժողովը անգամեց թիւն։ Նորընտիրք են՝ Տ. Յակոբ, Տ. Վահան, Տ. Տաճատ վարդապետք, և Տ. Խորեն Փէշկե վանեան և Տ. Գրիգոր Աճէմեան քահանայք։

Ազգային Ժողովը երէկ բաւական զարեցեալ՝ Աղեքսանդրոյ ազգային դեպիւնտներու վաճառման ինքզնույն, որոյ համար անցեալները յատկանի Ժողովին հարցումը եղած, և այդ հարցումն յղեալ էր առ Վարչութիւնն։

Գաղաքական Ժողովը երէկ Ազգային Ժողովին մատուցող ինքզնույն համար եղապատիւ ազգային Պատուիրակ Ստեփան վաչայի և Աղեքսանդրոյ ազգայնոց երեւոյթանալէն Յակոբեան թաղաքի վաչայի մէջ տեղի ունեցած բաւականութեան թուղթերն։ Թաղաքի վաչա գրած է, թէ տեղւոյն ազգային Ժողովը խորհրդով ու հաւանութեամբ վաճառած է Աղեքսանդրոյ ազգային դեպիւնտ 4000 կանգունը, 8 տկան փրանգի, խտրական հիւստիստարանին, թէ այս վաճառումն Ազգային համար շահաւոր եղած է թէ՛ բարձր գումար լինելուն, և թէ՛ պայման դրուած լինելուն համար, որ վաճառեալ դեպիւնտ վրայ կառուցանելի խտրական վարժարանին մէջ ամեն տարի 8 մանչ և 8 աղջիկ հայ աշակերտք ընդունուին իւր արտաքին, և անդ աւանդելի կըր-

թութեան ու գաղտնարարութեան մասնակցին անխորի։ Թաղաքի վաչա միտնգամայն ծանուցած էր, թէ Աղեքսանդրոյ ազգային Ժողովը կատարեալ արտօնութիւն տուած է իրեն՝ ամեն յարմար առթիւ մէջ վաճառել ազգային դեպիւնտներն, և չափեցունել մինչև որ բաւական հասցիք բերող կարեւոր մը գնուի։ Թաղաքի վաչայի այս գրոյն վրայ բաւական խորհրդակցելէ յետոյ, որոշուեցաւ յանձնարարել Վարչութեան, որ Աղեքսանդրոյ ազգային դեպիւնտներու ուսուցման և վաճառման եղանակին վրայ տեղւոյն ազգային Ժողովին մանրամասն տեղեկութիւն, և արձանագրութեանց քաղաքական ատեն հարգողէ Ազգային Ժողովը։

— Միջազգային Գործերուն Հայկական կրթարանի ուսումնարար տալիսներէն Պ. Կարապետ Բաղդասարեան՝ առաջիկայ չարթու կնիքի յանձնակց կարեւոր կան առեւտրական վարժարանն։

ՀԵՌԱՍԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բեդեքապուրի 40 Մարտ. — Կաւաւան թէ Կովկասու կուսակալ զօրավար իշխան Տոմոսեփ-Յորատոֆ առաջիկայ ամսոյն մէջ Մէրվ պիտի երթայ՝ գաւառին ամսական պարտութեան համար լիազօր իշխանութեամբ։ Ուսումնական խորհուրդը յարմարեց իւր հրատարակին ի պատասխանի փարիզի լրագրաց ունեց հրատարակութեանց, հերթելու համար այն կարծիքը թէ, Օրթօք իշխանին փարիզէն մեկնելով Պէրլինի դեսպանութիւնն ատենակցել կը նշանակէ թէ Գաղաթիւն և Ռուսիոյ յարաբերութիւնը փոփոխութիւն կրած են։ Ռուսիա կուգէ իւր քարեկանական յարաբերութիւնները պահպանել իւր տեղութեանց հետ։

Բեդեքապուրի 41 Մարտ. — Ժողովը մը Ս. Բեդեքապուրի խօսելով Ռուսիոյ և Գերմանիոյ յարաբերութեանց նկատմամբ վերջերս երեւոյթանալու թեմայ վրայ, հաստատելով հանդերձ թէ Ռուսիոյ և իւր գրացի տեղութեանց մէջ բարեկամական յարաբերութիւնը չեն դադարած, կը յաւելուի։ «Ստանդարտիստ» ունեցող բացարձակապէս հերքելու այն լուրը թէ Ռուսիոյ, Գերմանիոյ և Աւստրիոյ մէջ նիդրլանդական զինուորական լիազօրութիւնը կը դադարած լինի։

Լոնտրա 41 Մարտ. — Լորտերու Ժողովը երէկ նստին մէջ, գաղթականութեանց նախարար Լորտ Բրիքլը լի պատասխանելով հարցման մը, որ Ռուսիոյ գէտի Մէրվ յառաջնորդացման և ասով Ազգային Զինուորական մասն ծագած վտանգաց կը վերաբերէր, հաստատեց թէ անգղիական կառավարութիւնը ծանուցագիր մ'ուղղած է Ռուսիոյ, ցոյց տալով ինչ ինչ սկզբունքներ զորս Անգլիա անհրաժեշտ կը նկատէ այն սահմանադրուող դժման համար, որք յարաբերութիւնն ունին Զինուորական մէջ Անգլիոյ ունեցած երկիրներուն։

Պէրլին 43 Մարտ. — Ռուսիոյ կայսրն հրաման ըրաւ որ յանձնարարեմք մը կազմուի՝ Թուրքաստանի դէպ ի Գաշկար, Ասալ Թէքէ և Պարսկաստան սահմանագծերն անմիջապէս որոշելու համար։ Լաւ տեղեկութիւն ունեցող ակնոց մը մէջ կկարծուի թէ այս հրամանը տրուած է այն դիտողութեանց պատճառաւ զոր Անգլ. կառավարութիւնն ուղղեց Ռուսիոյ, Մէրվի գրաւմանը ի կերպ։ Ասիա ըրած յառաջնորդացութեան ատենին։

Պէրլին 43 Մարտ. — Պիլմարք իշխանն այսօր Պէրլին եկաւ բժշկաց հետ խորհրդակցելու համար իւր հիւանդութեան մասին, որ սակայն ծանուցուած ինչ չափ ծանր չէ։ Պիլմարքի գերմանական գեղարու Պ. Պրանց Մարտիկա ուղեւորեցաւ, ուստի չոգեցաւ պիտի նստի իւր պաշտօնատեղին վեր-

ադառնալու։ Խորհուրդի և Հոնգարիոյ մէջ Անգլիականներու նորանոր ձերբակալման պատճառաւ, Աւստրո-Հունգարական կառավարութիւնն Պէրլինի գահճին դիմելով, հրաւիրեց որպէս զի միանայ հաւաքարար դիտում մ'ընելու։ Զուիցերիոյ Գաշնակցային Ժողովին, ըստ որում ձեռք անցուած թուղթերն հաստատած են թէ Անգլիական խոսքութեանց կեդրոնավայրն ի Ժընէվ է։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Կ. Պօլիս 3 Մարտ 1884	
Բոսնիական	9—24
Երկարութեան	39—42
Թրակիական	2—95
1863 ի փոխառութիւն Թրակիական	58—
1865 ի	53—
1869 ի	49—50
1872 ի	43—50
Ծանցեալ իրան 400 դրոշմ	407—38
Մեծիւրի	400—20
Մեծիւրի	402—30
Մեծիւրի	402—30
Գաղաթիւն բոլոր (գաղթի)	936—
Գաղաթիւն արծաթ (նոր)	90—
Բոսնիական	90—2
Գաղաթիւն իրան	87—25
Անգլիական	410—43
Գրիլի	51—28

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պօլսի նախնական դատարանին ընդհանուր դատարարութիւնը թուրք լրագրաց հարցողքէ՝ 99 Մարտէն մինչև նոյն տարւոյ փետրուար վերջը տեղի ունեցած գործառնութեանց վիճակագրութիւնն է։ Թէրքմանը Հազարավ ճարտարակերպ այս լուրը փափաք կը յայտնէ, որ բոլոր պաշտօնատեղէնք այս օգտակար օրինակին հետեւին։

— Թէրքմանը Հազարավ՝ Մէլանիկէն Եկող արժանահաւատ բարեկամներէն իմացեր է, թէ տեղւոյն նախնական դատարանը յոյժ կանգնաւոր և արագաբար կը գործէ, և թէ իրեն յանձնուած դատերուն տէրերն դո՛ւ կը լինին դատարանին արդարասիրութենէն, և կը բարեմաղթեն նորին կայսերական վիճակագրութեան համար։ Մանաւորապէս գովեստել կը յիշատակուի դատարանին նախագահ Մուսթաֆա պէյ իւր քաջ օրէնսդիտութեան և ճարտարութեան համար, որով ամենաքաջ վաստակներ անգամ զգուշութեամբ և պատկառանք կը վարուին եղեր։

— Փաղը-վաչայի կազմը բընակեալ Ասիան տնուն Վիտինցի գաղթականին կինը, անցեալ չարթու, տանը մէկ սենեակին մէջ թողնելով 3 տարեկան աղջիկ և 6 տարեկան մանչ տղայքն, և ունեւակին դուռը տղայոց վրայէն դուրսելով տանը վերի յարկը գտնուող բարեկամուհւոյն հետ տեսնուելու ելեր է։ Այս պահուն, տղայոց գտնուած սենեակին վառարանէն կայծ մը ցատկելով, ինքնեզնուն հանդերձները և մարմիններն այրեր են, և այսօր մեռեր է աղջիկ տղայն։

— Երէկ, Իտալիոյ Թագաւորին ծննդեան և Ռուսիոյ կայսրը գովակալութեան տարեգարձն իւնեւելու պատճառաւ, կայսերական պահակաւան և ուսանական ու իտալական բոլոր նաւերն զարդարուեցան, և կէս օրին՝ ըստ սովորութեան՝ 21 թնդանօթ արձակեցաւ։ Միւլինը պէյ, ի իմաց Բ. Դրան, ուսանական և իտալական դեսպանատեղէնները գնաց ի շնորհաւորութիւն։ Իտալական դեսպանն երէկ երեկոյ ինճոյ տոնաւ

դեսպանատան ու հիւստիստարանի պաշտօնակալաց և իտալացի երեւելոց։

— Կրտսի, թէ գաւառաց մէջ պաշտօն պիտի տրուի Պօլսի գրաւանող հարցաքննիչներուն։

— Կրտսի, թէ պատական կանոնագրութիւն մը կ'սկսուի իրականացուիլ և այլ պայմանի միջոցներով հաստատուող գրաւանները կորզուներուն դէմ։

— Ի փարիզ Ալիան Թրանսէլ անունով ընկերութիւն մը կազմուել է Դադիոյ գրաւաններէն, գաղթական լեզուն ընդհանրացնելու համար։ Մայրաքաղաքի գաղթական դեսպանին շնորհիւ, Պօլսի մէջ ալ այս ընկերութեան մէկ ճիւղը բացուած է, ընդ նախագահութեամբ Օսմանեան Պանթալիս անօրէն Պ. Տըլիլի։

— Օսմանը կ'աւտով այս առաւօտ, թէ անցեալ փետր. 23 ին կ'երթայ օրը Կրտսի Մուլի դէպի մէջ իւր 300 քրիստոնեայք, այս ու կին, զինեալ ժողովուրդով յոյն քահանայի մը առաջնորդութեամբ խափեր են Պէրլիաքի Իպրահիմ աղա անուն անձին տանը մէջ տեղը գտնուած քարուկի տեղն, և ծանուցանելով թէ այն տեղն վանք է, բռնութեամբ դուրս թափեր են անդ գտնուած արմատիքն ու ձէթով լի գուրն, ժամեղութիւն կատարել, պատերուն վրայ պատկերներ կ'աւելնէ, և ապա դերները դուրսը բռնալիններն առեր կ'աւելնէ։ Պէրլիաքի Իպրահիմ աղա՝ այս գրաւման լուրն առնելու պէս, քաղաքը զայնք բողբոքել, և կառավարութեան կողմնէն յատուկ պաշտօնակալ մը զրկուել ու քննութիւն բացուել է։

— Թարիզ այս առաւօտ կ'հերքէ այն լուրը, թէ Բերայի ընդհանուր դատարանի օգնական Տէրվիլ պէյ պաշտօնանկ եղած է։

— Հինգշաբթի դիւր, Դալմիսիս օստիկանութիւնը բազում տեղեր կ'օրհնէ կապաճելի նիւթեր հաներ է։ Արդ կրտսի, թէ գաղթականները մը տուն ալ հակառակ դաշնադրութեանց կ'օրհնուած ու դըրներն բռնի կ'որոշուած լինելով գաղթական դեսպանատունը բողբոքելու պաշտօնակալաց կազմը օստիկանութեան։

— Պրուսիոյ նորընտիր կուսակալ Նալիֆ վաչա՝ պաշտօնատեղին հասնելուն պէս, կառավարութեան պաշտօնատեղն վիճակն քննելով և իմանալով, որ պաշտօնակալաց զօրաց՝ սրբոց՝ արքեպիսկոպոս ամալթոպիկ հինգ ամսէ հետէ վճարեալ չեն, խտրու հրամայել է հոգ տանել անցապալ վճարման համար, և արդ այս հրամանին գործադրութիւնն սկսած լինելով թոշակաւորը հանդերձ պարագայի վերջը բարեմաղթութիւններ կ'ընեն վան իւնաց Օգոստ. Սուլթանին։

— Հալէպի մէջ, տեղական կառավարութեան տալիսներով, թեմալ կառուցանելի հիւանդանոցի գործարար սկսեր են։

— Նիտիէ կառավարին դրեր է Դոնեա առ կուսակալութիւնն, թէ Ագարայ Յունիստ ամսոյ մէջ կ'ընդունի որ և է հիւանդութիւն ունեցած չեն։

— Մեծ Նպարքոն հրամայել է կառավարութեան բոլոր պաշտօնատեղն, որ համարակալութիւնն բարձր ու օրինաւոր կառավարուի համար մէկ մէկ օրինական ծրագիր պատրաստեն։

— Օստիկանութեան պաշտօնակալաց բարեկարգութեան համար, Կրտսիայէն յատկապէս հրաւիրեալ պաշտօնակալն՝ հինգշաբթի օրը գացեր քննել է Բերայի օստիկանութեան կեդրոններն։

— Ռուսական դեսպանը՝ որ այս երեկոյ ինճոյ պիտի տար նախարարաց և այլոց, հարկադրուել է զանց առնուի՝ առջի օրը մահուան դոյժն առնուի պատճառաւ, և յատկապէս մարդը զրկելով Բ. Դոնե՝ իմացուցեր է։

— Արտաքին գործոց պաշտօնատունը չընտրեալականաւ մը ծանուցանելով դեսպանաց թէ Սերպիոյ կառավարական օրէնքն անպատե է մահմետական կառուածաւարց իրաւանց, յատկապէս կառավարութեանց ուղադրութիւնն հրաւիրել է։

— Ֆիլիպիէ կառավարին առաջարկել է մահմետական ժողովրդեան, որ գրքեր զրկեն բանտարկելոց ընթերցման համար։

— Լեկիւրի կուսակալ կարգեցաւ Գարբերդի նախորդ կուսակալ Աղիզ վաչա։

— Ճերմէի-Հալափա լրագրոյն երէկ առաւօտու թերթին մէջ, Յարութիւն Նաթանեան, Յովհաննէս Սանթուրեան, Դեորդ Շիրվանեան, Մասեհ Մասեհեան և այլ քանի մը Վանեցի ազգայնոց ստորագրութեամբ հրատարակեալ նամակ մը շնորհակալութիւն կ'այտնէ Վանայ կուսակալին, թիւրքաւոր թահիր պէյի և այլոց համար, որոնք երեք ամիս յառաջ Վանայ կողմերը թողնալով իրայ յարձակող առաջակց մէկ քանին ձերբակալել, և յալիշակեալ գրամն (իւր 800 լիւրա) առեր և տէրերուն դարձուցեր են։ Յիշեալ անձինք շնորհակալութիւն կը յայտնեն նաեւ թողնալով իրան վերադառնալու թեմալ համար։

— Պետական խորհրդոյ մէջ յանձնաժողով մը կազմուել է՝ Շիրքէթի-Խայրիէի և Խաթիբ Մախուսէի միացման խնդրոյն, և Շիրքէթի-Խայրիէի ներքին կանոնագրոյն քննութեան համար։

— Հեռագրեալ է առ եւրոպական լրագրոյ, թէ Պօլսի պարսկական դեսպան Մուհամմէ Խանի պիտի յանձնուի Պարսից կառավարութեան արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնը։

— Կրտսի կուսակալ Մօթիա տէս վաչա, տակաւին քանի մ'օր կ'ընայ Պօլսի։ Առաջիկայ երեքշաբթի օրը պիտի ներկայանայ Օգոստ. Սուլթանին։

— Օստիկանութեան պաշտօնատունն ի պաշտօնէ կազմարարել, որ գրեւթ Պօլսի եկողներն, և Պօլսէն դուրս գալողներն օր յառաջ անցադիր առնուի, և առանց անցադիր լինելով՝ օստիկանութեան քննութեան և իրենց դժուարութեան ու ժամակաւորութեան տեղի չտան։

— Թարիզ կ'ըրէ, թէ Տիւրիսի հիւստիստ Դատրի պէյ՝ Օսմանեան հպատակ մը գանակոծե-

